

Elżbieta Sarnowska

"Polska literatura plebejska z
przełomu XVI i XVII wieku",
Stanisław Grzeszczuk, Kraków 1970 :
[recenzja]

Biuletyn Polonistyczny 14/41, 168

1971

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

/II/ GRZESZCZUK Stanisław: Polska literatura plebejska z przełomu XVI i XVII wieku, PWN. Kraków 1970. PAN Oddział w Krakowie. Nauka dla Wszystkich nr 103, s. 33, nlb. 3, zł 3,-

Przedmiotem pracy jest zespół utworów niejednorodnych, lecz z różnych powodów spokrewnionych ze sobą - dorobek literacki plebejskich humorystów działających w Polsce w XVI i w pierwszej połowie XVII stulecia. Autor próbuje udzielić odpowiedzi na pytanie, co łączy i zespala owe dzieła /określone inaczej mianem "literatury sowizdrzalskiej"/, a także, co decyduje o ich odrębności wobec innych przejawów staropolskiego piśmiennictwa. Dowodzi, iż utwory sowizdrzalskie wyrosły z doświadczeń społeczności plebejskiej i do niej się przede wszystkim odwoływały. Wskazuje, iż pełniły one funkcje odmienne niż tzw. literatura oficjalna - były bowiem przeznaczone do zabawiania odbiorców. Ponadto zwraca uwagę na charakterystyczne właściwości metody artystycznej "sowizdrzałów" i cechy strukturalne ich dzieł /wymienić tu trzeba zwłaszcza problem "świata na opak"/.

BP/41

E.S.

/II/ STARNAWSKI Jerzy: Mikołaj Rej. PWN. Kraków 1970. PAN Oddział w Krakowie. Nauka dla Wszystkich, nr 122, s. 23, nlb. 3, bibliogr., zł 3,-

Praca zawiera bio-bibliografię Mikołaja Reja, ze szczególnym uwzględnieniem "zagadek życia i twórczości", a więc niejasnych epizodów biograficznych oraz kłopotów związanych z kwestią autorstwa i ustaleniem kompletnej listy dzieł. W drugiej części omówiono w sposób syntetyczny zawartość ideową i właściwości artystyczne twórczości Reja. Zwrócono uwagę na fakt, iż nie oryginalność decyduje o doniosłości jego piśarstwa, oraz że przypisywane mu "ojcostwo" języka polskiego nie należy bynajmniej do najpoważniejszych jego zasług. Podkreślony został natomiast związek poety z Renesansem i wychowawcza funkcja jego twórczości, nadążającej za podstawowymi tendencjami epoki towarzyszącej aktualnym ówczesnie sprawom politycznym, społecznym i religijnym. W ocenie arcyzmu Reja wyeksponowane zostały przede wszystkim jego zasługi dla rozwoju wersyfikacji i doskonalenia polszczyzny literackiej.

BP/41

E.S.